

ETAPA 4: Posada en marxa de les accions planificades

Tal com ja hem comentat, aquesta guia no té la intenció de ser un llibre de receptes que digui a les escoles allò que cal fer per tal d'esdevenir una escola amb drets.

Des del projecte, oferim una visió clara i concreta d'allò que és ser una escola amb drets, és a dir, d'una escola que promou una acció educativa coherent amb la perspectiva dels drets dels infants. Tanmateix, si bé la destinació és clara, entenem que hi ha múltiples camins per arribar al mateix destí i creiem que cada centre educatiu ha de poder construir i emprendre el seu.

No podem perdre de vista que la realitat de cada escola està caracteritzada per la complexa interacció de múltiples factors i és agosarat, si no imprudent, creure que una solució única és viable o fins i tot recomanable.

Per això mateix, l'enfocament d'UNICEF Comitè Catalunya és oferir les eines que permetin endegar un procés de reflexió compartit amb la totalitat de la comunitat educativa en relació amb la manera com cada escola fa possible que al seu centre es protegeixin i promoguin de manera efectiva els drets dels nens, nenes i adolescents.

A continuació presentem alguns exemples d'activitats que van ser endegades des d'alguns dels centres que van participar en la fase pilot del programa Una escola amb drets, per oferir una concreció de tipus pràctic de com crear les condicions adequades per esdevenir una escola amb drets.

Exemples d'activitats realitzades en el marc del projecte

Mediació entre iguals per prevenir i treballar els conflictes entre l'alumnat	
Contextualització	<p>Per mitjà de les dinàmiques participatives, l'alumnat de 5è curs de primària va detectar que el clima de convivència a l'escola s'estava degradant i que per resoldre els conflictes entre ells mateixos acostumaven a recórrer a la violència, ja fos verbal o física.</p> <p>Tot i que a l'escola existia una normativa clara de convivència que s'aplicava quan sorgien conflictes, els nens i nenes no tenien la percepció que els ajudés a l'hora de gestionar les emocions i la frustració resultants. Aquesta dinàmica relacional creava un ambient enrarit en què no se sentien relaxats, i això els estava generant patiment.</p> <p>Per tal de posar-hi remei van decidir que volien aprendre altres maneres de fer front als conflictes que no els generessin malestar i que els permetessin afrontar el seu futur pas al centre de secundària amb més confiança en ells mateixos.</p>
Posada en marxa	<p>Els alumnes van compartir la necessitat que van detectar en les sessions conjuntes amb la totalitat dels col·lectius de la comunitat educativa i una docent del centre que havia fet estudis en mediació es va oferir a ensenyar-los a aplicar tècniques de mediació i de gestió no violenta de conflictes.</p> <p>La docent va preparar i impartir uns tallers en què a partir de dinàmiques i jocs van treballar la comprensió del conflicte i van desenvolupar estratègies per facilitar la comunicació oberta i la confiança, l'expressió d'emocions i sentiments i les habilitats de pensament que permeten analitzar el conflicte des de diferents punt de vista.</p> <p>Des de la posada en marxa de la iniciativa, ja s'han observat millores en el clima relacional i en la manera com els alumnes perceben i afronten el conflicte.</p> <p>Des del centre educatiu s'està valorant la possibilitat de generalitzar aquests tallers a la resta de nivells educatius i d'integrar-los de manera estable en el projecte de convivència de l'escola.</p>

Aspectes que cal destacar	<ul style="list-style-type: none"> • Participació de la infància: amb el referent de l'escala de Hart, es tracta d'una iniciativa que estaria a l'últim esglaó, ja que es tracta d'una acció iniciada pels nens i nenes i compartida amb les persones adultes. • Sostenibilitat: des de l'escola es vol donar continuïtat i estabilitat a la iniciativa integrant-la en el projecte de convivència. • Educació en i per als drets dels infants: aquesta iniciativa treballa plenament des d'una perspectiva basada en els drets dels infants. D'una banda, perquè parteix de necessitats dels nens i nenes (fins i tot manifestades per ells) per desenvolupar habilitats de convivència i negociació de conflictes (Criteri 2). A la vegada, treballant les habilitats de resolució no violenta de conflictes, els nens i nenes contribueixen activament a promoure una cultura escolar basada en els drets humans, garantint un entorn segur i lliure de violència (Criteri 3). En cas que aquesta iniciativa sigui efectivament integrada en els documents que guien el funcionament i dia a dia del centre, això implicaria també contribuir al compliment del criteri relacionat amb la integració de la perspectiva basada en els drets dels infants en la gestió de l'escola (Criteri 1).
---------------------------	---

Efecte taca d'oli: a poc a poc, generant consciència en l'equip docent

Contextualització	<p>En l'itinerari que proposem en aquesta guia per esdevenir una escola amb drets parlem de la necessitat que el procés d'integrar els drets dels infants en l'acció educativa de l'escola sigui entomat com un projecte de tot el centre i per a tot el centre, és a dir, que impliqui tota la comunitat escolar.</p> <p>Tanmateix, som conscients de les dificultats que això pot comportar i creiem que de vegades és millor començar des d'un punt menys ambiciós per tal d'anar creant consciència i, a poc a poc, sumar complicitats i construir les aliances que permetin finalment treballar des d'un enfocament global de centre (whole school approach).</p>
Posada en marxa	<p>En un centre d'educació infantil i primària un docent va tenir coneixement del del programa Una escola amb drets a través del curs online "Viure (aprendre i ensenyar) els drets dels infants a l'escola" organitzat per UNICEF Comitè Catalunya i el Departament d'Ensenyament.</p> <p>En plantejar el projecte a les reunions de claustre amb la resta de professorat, no hi ha haver unanimitat per tirar endavant el projecte de manera conjunta perquè no es veien capaçs de fer-ho per desconeixement majoritari del tema. Malgrat això, van acordar que ell comencés a treballar-lo des del seu àmbit de responsabilitat i que els anés informant dels avenços realitzats.</p> <p>Per tal de mantenir informada la resta de professorat i afavorir l'intercanvi de coneixements, aquest docent va establir "El racó dels drets dels infants" a la sala de descans del professorat, que consistia en un suro on penjava el cronograma de les activitats que anava realitzant amb el seu alumnat i un prestatge on recopilava informació i bibliografia relacionada amb els drets dels infants.</p> <p>Al llarg de l'any, aquest docent va realitzar activitats de sensibilització amb els seus alumnes en relació amb els drets dels infants per mitjà de dinàmiques i jocs de reflexió. Alhora, va plantejar activitats curriculars des de les matèries que havia d'impartir que tenien com a rerefons complementari aspectes relacionats amb els drets de la infància.</p> <p>Paral·lelament, va mantenir reunions periòdiques amb els seus companys docents de cicle i amb la resta de professorat en què aportava informació de com estava funcionant el projecte i la seva acollida per part dels infants.</p> <p>A partir dels resultats obtinguts, l'any següent més docents van decidir realitzar el curs online i a l'escola van començar a plantejar-se accions de caire més global per tal de donar passos envers l'objectiu d'esdevenir una escola amb drets.</p>
Aspectes que cal destacar	<ul style="list-style-type: none"> • Començar a poc a poc per generar les aliances necessàries i construir col·lectivament. Cada escola ha de construir el seu propi camí per esdevenir una escola amb drets i sovint cal preparar el terreny prèviament abans d'endinsar-s'hi de manera decidida. • Tothom pot sumar i aportar per acostar-nos a la construcció d'una escola amb drets. Cal pensar en clau de transformació i de procés: el que pot semblar una acció petita i restringida, pot ser la llavor que acabi iniciant els processos de canvi necessaris per esdevenir una escola amb drets.